

Baw się i bądź bezpieczny! – edycja II – materiały dla nauczycieli

Głównym celem projektu edukacyjnego UNICEF jest przekazanie dzieciom wiedzy na temat bezpiecznego zachowania. Tematyka ta jest niezwykle istotna i jest już realizowana w niektórych placówkach. Dlatego nie ma przeciwwskazań, by prowadząc zajęcia z uczniami na temat zasad bezpieczeństwa posługiwali się Państwo również wcześniej wykorzystywanymi materiałami, bądź innymi, które mogą wzbogacić poruszane zagadnienia.

Propozycja zajęć dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnymI - „Bezpieczna zabawa”

1. Przywitanie z dziećmi i przedstawienie tematu zajęć
2. Co to znaczy bawić się? – nauczyciel zadaje dzieciom pytania i moderuje dyskusję. „Jakie są wasze ulubione zabawy?”, „W co lubicie się bawić na świeżym powietrzu, a w co w domu/przedszkolu/szkole?”
3. „Zabawa w plenerze” – kalambury – dzieci po kolei pokazują bez użycia słów zabawy/formy spędzania czasu wolnego przez dzieci na powietrzu, które poda nauczyciel (np. jazda na rowerze, jazda na wrotkach/łyżwach, pływanie w jeziorze, granie w piłkę, wspinanie się po drabinkach na placu zabaw, siedzenie przy ognisku etc.).
4. Bezpieczna zabawa – nauczyciel przygotowuje obrazki przedstawiające zabawy zaprezentowane w ćwiczeniu powyżej. Dzieci nazywają te zabawy i mówią co to znaczy, np. bezpieczna jazda na rowerze? (można przygotować osobne obrazki przedstawiające zabawy, bądź ich atrybuty, np. rower, a w drugim zestawie te elementy, które powodują, że zabawa będzie bezpieczna, np. kask, ochraniacze na kolana, osoba dorosła, która pilnuje pływającego dziecka, koło ratunkowe etc.)
5. Podsumowanie podstawowych zasad bezpiecznej zabawy na świeżym powietrzu – spisanie kodeksu
6. Przerwa – zabawa ruchowa
7. „Zabawa w 4 ścianach” – nauczyciel prosi dzieci, by wymieniły te zabawy, w które najbardziej lubią się bawić w domu lub przedszkolu? Czy są wśród nich takie, które wykorzystują przedmioty znalezione w różnych pomieszczeniach? Jak te zabawy i co to za przedmioty?
8. „Spacer po domu” – nauczyciel prosi dzieci, by zamknęły oczy i przypomniały sobie jak wygląda ich dom/mieszkanie. Dzieci wizualizują sobie wszystkie te miejsca w domu, w których lubią się bawić. Opowiadają jakich przedmiotów poza swoimi zabawkami używają do zabawy. W drugiej części nauczyciel z dziećmi zastanawia się jakich przedmiotów nie wolno używać do zabawy i dlaczego? (np. w kuchni ostre noże, nie dotykamy rozgrzanego piekarnika, gotujących się potraw na kuchenkach, środków czystości i chemicznych w łazience, czy lekarstw w apteczce etc.)

9. „Bawię się i jestem bezpieczny!” – praca plastyczna – każde dziecko rysuje wybraną przez siebie/ulubioną zabawę (warto przydzielić każdemu dziecku inną) i zaznacza wszystkie te elementy, które powodują, że będzie ona bezpieczna (np. zaznaczenie osoby dorosłej pilnującej pływające dzieci czy dzieci grające w piłkę na ogrodzonym boisku a nie w ulicy)

II - „Bezpieczne podróżowanie”

1. Przywitanie z dziećmi i przedstawienie tematu zajęć
2. Podróżowanie – co to znaczy podróżować? Jak podróżujemy? Czy wy podróżujecie? – dzieci opowiadają o swoich podróżach, mówią o jeździe samochodem, autobusem, rowerem, lataniu, pływaniu statkiem, spacerowaniu.
3. Droga do szkoły/przedszkola – każdego dnia wszyscy podróżujemy – dzieci do szkoły a dorośli do pracy. Jak wygląda u Was ta droga? Dzieci mówią czy jeżdżą samochodem, tramwajem, czy przychodzą do szkoły pieszo. „Czy ci z was, którzy przychodzą do przedszkola/szkoły mijają jakieś skrzyżowania i przechodzą przez ulice?” – dzieci opowiadają o przechodzeniu przez jezdnię.
4. „Zebra na światłach” – dzieci uczą się prawidłowego przechodzenia przez jezdnię. Do tego zadania będą potrzebne wycięte z kartonu białe pasy przypominające przejście dla pieszych, znak drogowy sygnalizujący przejście oraz sygnalizacja świetlna – wycięte z kartonu koła w 3 kolorach (czerwony, żółty, zielony). Tłumaczymy dzieciom czym są te wszystkie elementy, które mogą spotkać na drodze. W pierwszej części zadania dzieci powtarzają za prowadzącym jak powinno przechodzić się przez jezdnię. Każde dziecko wykonuje to ćwiczenie w dwóch wariantach – przy uwzględnieniu sygnalizacji świetlnej oraz w przypadku jej braku (nauczyciel pokazuje kolory świateł). Dzieci powtarzają przechodzenie przez ulicę i uczą się patrzenia w lewo-prawo-lewo. Dla ułatwienia mogą podnosić odpowiednią rączkę podczas patrzenia w wybranym kierunku.
W drugiej części zadania dzieci dobierają się w pary, gdzie jedno dziecko odgrywa rolę osoby dorosłej/opiekuna, który uczy dziecko przechodzenia przez jezdnię. Nauczyciel w tym czasie koordynuje „sygnalizacja świetlną” i pokazuje światła. Dzieci zgodnie z zasadami przechodzą przez jezdnię. Gdy już wszystkie pary wykonają ćwiczenie następuje zamiana ról w parach.
5. Po zadaniu pytamy dzieci czy te zasady są dla nich trudne? Czy będą teraz wiedziały jak zachować się na jezdni? Dla lepszego zapamiętania uczymy dzieci wierszyka Włodzimierza Scisłowskiego „Zebra”

*Zebra twoim przyjacielem
Na ulicach gwarnych miast!
Każdy jej zawdzięcza wiele,
Przed wypadkiem strzeże was!*

*Zebra twoim przyjacielem,
W jej życzliwość zawsze wierz!
Ona do twych stóp się ściele,
Gdy przekraczasz jezdnię wszecz!*

*Zebra twoim przyjacielem!
Po jej paskach zawsze idź,
A osiągniesz swoje cele
I nie stanie ci się nic!*

6. Podróżowanie samochodem – w dzisiejszych czasach bardzo często podróżujemy różnymi środkami transportu. Jednym z nich jest.... Zadajemy dzieciom zagadkę: „*Choć nóg nie ma, szybko pędzi szosą. To nie nogi lecz koła po szosie go niosą*”. Kiedy dzieci zgadną, że chodzi o samochód, omawiamy prawidłowe podróżowanie autem – przypominamy podstawowe zasady: podróżowanie w odpowiednim foteliku, zapinanie pasów bezpieczeństwa, siadanie na tylnych siedzeniach samochodu, nieprzeszkadzanie kierowcy podczas jazdy)
7. Zakończenie – zakończenie zajęć na temat bezpiecznego podróżowania może być spacer z dziećmi w okolicy szkoły/przedszkola. Będzie to okazja do przetrenowania poznanych zasad, a także spisania tych miejsc, które mogą zagrażać bezpieczeństwu dzieci (połamane place zabaw, brak oznakowanych przejść etc.). Wszystkie te uwagi dzieci mogą spisać w listach do władz lokalnych wysłać je z prośbą o interwencję.

*Ostatnie zajęcia są to zajęcia przygotowane przez dzieci dla rodziców/opiekunów.
Proponowany scenariusz spotkania znajduje się w osobnym dokumencie.*

Propozycja zajęć dla dzieci w klasach 4-6 szkoły podstawowej

„Bezpieczeństwo na co dzień”

1. Przywitanie z uczniami i zapoznanie z tematyką zajęć
2. Wypadki i urazy – czy zdarzają się często? Czy doznaliście ostatnio jakiegoś urazu? Co to było? Co było tego powodem? Dlaczego dzieci ulegają wypadkom częściej niż osoby dorosłe?
3. Wakacje i czas wolny – pytamy uczniów jak spędzają okres wakacji? Co robią podczas wyjazdów bądź w domu kiedy nie mają obowiązków szkolnych? Jakie zabawy na świeżym powietrzu należą do ich ulubionych? Czy podczas tych zabaw trzeba być ostrożnym? Czy można doznać urazu? (np. upadek z wysokości, upadek z roweru, przewrócenie się na wrotkach, oparzenie, podtopienie etc.) Co robicie, by unikać takich sytuacji?
4. Prezentacja multimedialna – omówienie wybranych zagadnień przy wykorzystaniu prezentacji multimedialnej. Tematy dotyczące bezpieczeństwa można podzielić na 3 bloki: bezpieczeństwo na drodze (bezpieczeństwo pieszych, przechodzenie przez jezdnię, jazda na rowerze, bezpieczeństwo pasażerów), zabaw na świeżym powietrzu (zapobieganie utonięciom, zapobieganie oparzeniom, zapobieganie upadkom), bezpieczeństwo w domu (zapobieganie zatruciom i pierwsza pomoc). W przypadku realizacji projektu w placówkach na obszarze wiejskim dodatkowym tematem jest zapobieganie wypadkom na wsi. Zagadnienia mogą być realizowane podczas kilku zajęć.
5. Podsumowanie zajęć – stworzenie kodeksu/listy zasad bezpiecznego zachowania się i zabawy. Zawieszenie kodeksu w widocznym miejscu w szkole/klasie (innym wariantem tego

zadania jest przygotowanie rymowanek opisujących najważniejsze zasady bezpiecznego zachowania, których nauczą się dzieci).

„Praktyka czyni mistrza”

1. Potrafię, to pomagam! – uczniowie przyswajają wiedzę na temat pierwszej pomocy w sytuacji uczestniczenia/bycia świadkiem wypadku. Co zrobić w takiej sytuacji? Jak zareagować? Kogo powiadomić? – uczniowie odgrywają scenki powiadamiania osób dorosłych/służb medycznych o wypadku. Pod jakie telefony należy dzwonić? (uczniowie poznają numery alarmowe na policję, pogotowie i straż pożarną oraz ogólnopolski numer alarmowy 112). Jaką informację należy podać dyspozytorowi? (imię i nazwisko, gdzie się znajduje, jaki jest problem (wypadek, załamanie człowieka etc.), krótki opis osoby poszkodowanej (płeć, wiek szacunkowo, czy oddycha, prośba o przyjazd karetki). Ważnym jest uświadomienie uczniom, iż w sytuacji znalezienia się w centrum wypadku należy koniecznie poprosić najbliższą znajdującą się osobę dorosłą o pomoc, np. o wykonanie telefonu na pogotowie, rozpoczęcie podstawowej akcji reanimacyjnej. Zwracamy się do konkretnej osoby!
2. Apteczka pierwszej pomocy – uczniowie kompletują apteczkę pierwszej pomocy, która zostanie zamieszczona w klasie, w miejscu, które będzie znane wszystkim uczniom. Dzieci przynoszą artykuły do zestawu pierwszej pomocy z domu, uczą się do czego one służą.
3. Uczniowie wykorzystują zdobytą podczas zajęć wiedzę do gry dydaktycznej. Gra sprawdzająca wiedzę na tematy związane z bezpieczeństwem znajduje się w osobnych plikach – reguły gry oraz plansza do gry, którą można wydrukować.
4. Zakończenie – spacer po najbliższej okolicy szkoły. Spisanie miejsc potencjalnie zagrażających bezpieczeństwu dzieci i przygotowanie listu do władz z prośbą o interwencję.

Ostatnie zajęcia są to zajęcia przygotowane przez dzieci dla rodziców/opiekunów. Proponowany scenariusz spotkania znajduje się w osobnym dokumencie.